

9 d'octubre de 2015

EXPOSICIÓ DE DONES PINTORES D'ANTELLA.- A la llar dels Jubilats d'Antella, des del 9 al 12 d'octubre de 2015, l'Associació Cultural CILIM, organitzà una exposició de Dones Pintores d'Antella, era de dones de l'escola de pintura del poble de

les mestresses de casa, las quals exposaren, Mari Luz Guillem, Mari Benavent, Francesca Alberola, Silvia Cuenca, María Julia Martínez, Angelita Albuixec, Guadalupe Cases, Gracia Conejero, Maria Carmen Fernández, Otilia Sanchis, Eduarda Retamino, Elvira Villanueva i Paqui Giménez.

BARBER i ORTIZ,
Hilari

Naix a Antella, l'11 de novembre de 1943.

Els estudis elementals i superiors els féu a les monges Trinitàries del carrer Visitació i Institut Sant Vicent Ferrer tots dos de València.

Posteriorment altres cursos de formació.

En l'any 1971, aprova oposicions i treballa com a administrativa del CSIC (Consell Superior d'Investigacions Científiques) en el centre de València. Passa després

per oposició com a Tècnic de Gestió en Projectes d'Investigació en I+D+I (Investigació Desenvolupament i Innovació); en aquest món laboral sempre ha tingut una política molt activa sempre en defensa dels drets dels seus companys, elegida diverses vegades en les Juntes de Govern i Comissions de personal del CSIC en Madrid i València, ha de viatjar moltes vegades a Madrid, on li permet conèixer gran nombre de persones, intel·lectuals, polítics, i inclús artistes, tot sense pertànyer a cap partit polític. Apreciada i estimada dels seus

BABER i ORTIZ, Hilari

companys i directius, en l'any 2008, quan es va jubilar va rebre un extraordinari homenatge de reconeixement, acudiren dels centres del CSIC de Sevilla, Madrid, i València, d'entre els actes de comiat podem destacar un vídeo de la seua vida laboral.

El dia 6 de novembre de 1981, es casa amb Eusebio Villagordo Ortega, sense tenir descendència, enviuda l'any 1991.

Sempre aficionada a la pintura, de jove acudia a l'estudi del pintor local Isaïes Minetto, on aprèn algunes tècniques, però lliure i de manera autodidacta a sa casa pintava, olis, aquarel·les, etc.

Participa amb olis a l'exposició col·lectiva de pintors locals, realitzada a la sala d'actes de l'Ajuntament, organitzada per el CECA, del 12 al 15 de març de 1992.

Féu la primera exposició individual a la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, fou del 1 al 9 d'agost de 1998, on exposa cinc aquarel·les, quinze olis i tres acrílics.

Del 23 d'octubre a l'1 de novembre de 1998, de forma col·lectiva exposa al Museu Nacional de Ciències Naturals de Madrid. Aquest tipus d'exposicions van seguir al voltant d'uns 10 anys seguits més.

Segueix exposant anys seguits, d'entre la que cal citar l'exposició coneguda titulada *Llepolies*, a la llibreria Primado de València, estigué oberta del 29 de setembre fins al 9 d'octubre de 1999.

Des de les primeres pinzellades capta la llum, amb un colorit afavorit i ple de vida, en la joventut expressa amb senzillesa record de la infantesa a Antella,

rajols rojos de pisos, parets encalades, camps de tarongers, cels nets, i el seu assut.

A la maduresa ens deixa entreveure amb sensualitat, els seus sentiments més fondos, amb eixos ocres clars, verds, rojos, blaus i blancs, on descriu tota la vitalitat de la llum de la Mediterrània, omplint l'espai d'una festa multi cromàtica, fent-nos viure d'una forma intensa la seua pintura que arriba al públic fins als fons de les seues ànimes.

A l'actualitat resideix a València, encara que té casa a Antella, on segueix amb la seua pintura, sense fer exposicions.

BONACHO i DESCO, Pilar

Naix a València el dia 8 de febrer de 1945.

De xicoteta, al col·legi, destaca en el dibuix més que en les tasques de la casa; és una dona que es fixa molt en la natura, el seu colorit, les formes i el paisatge. Vinculada a Antella, primerament per la seua avia i després en casar-se amb el fill del poble Ricardo Mas Pardo. Hui en dia dona classes de pintura al Centre de Majors *Carmen Garcia* de l'avinguda Cesar Giorgeta de València i viu en el poble en el carrer Molí, 42, encara que també a València.

a) Estil

Autodidacta, impressionista i realista, li agrada jugar amb la llum i la profunditat.

Utilitza tècniques d'oli, acrílics i mixtos.

Dibuixa al carbó i al pastel.

La seua obra esta vinculada a la natura, paisatges, plantes, flors, racons naturals, encara que també ha fet retrats.

a) Cursos i formació.

És alumna de la professora Mónica Martínez Peral de l'acadèmia *Técnicas Avanzadas de Estudio*, SL de València, on ha realitzar els cursos:

- . Curs de tècnica plàstica.
- . Curs de dibuix.
- . Curs de dibuix amb finalització al carbó i al pastel.

a) Exposicions.

–*Paisatges de la Ribera*, a la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, del 7 al 14 de juliol de 2002, organitzada pel CECA.

–*En el record*, exposició a la sala de la casa de la Cultura de l'Arrossera d'Antella, del 26 de juliol al 4 d'agost de 2003.

–*La música en la pintura*, exposició col·lectiva en la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, del 18 al 27 d'agost de 2003.

–*Exposició col·lectiva* d'ames de casa en la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, del 5 al 9 de desembre de 2003.

–*Mostra de pintors locals d'Antella*, exposició col·lectiva a la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, del 30 de juliol al 6 d'agost de 2004.

–*Baix la mateixa mirada*, exposició a la sala d'actes de la llar dels Jubilats d'Antella, del 5 al 9 de desembre de 2007, organitzada per CILIM.

–Exposició col·lectiva de pintors locals a la casa del Rei d'Antella, amb motiu de la 27^a. Trobada d'Escoles en valencià, 13 d'abril de 2012.

–Exposició conjunta amb Isaïes Minetto, a la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, amb motiu d'un homenatge, que el poble li feia a il·lustre pintor Isaïes Minetto, 7 de desembre de 2019.

a) Concursos

–Concurs de pintura a l'aire lliure a Vallés (la Costera), estiu de 2004.

–2n premi en l'exposició col·lectiva de pintura del Centre d'Estudis TAES a València, any 2005.

–25a edició dels premis de pintura *d'Agents Comercials* a València, any 2005.

–*Exposició col·lectiva de pintura per a jubilats i persones majors*, de l'Ajuntament de València, anys 2006 i 2007.

–*Exposició col·lectiva de pintura*, del Centre d'Estudis TAES, València, any 2007.

–*Exposició col·lectiva de pintura*, del Centre de Majors Giorgeta, València, any 2007.

–Seleccionada en el 9é Concurs Nacional de Pintura "Rotary". Casa de la Cultura de Xàtiva, abril de 2007.

–27a edició dels premis de pintures *d'Agents Comercials* a València, octubre de 2007.

a) Publicacions

–Reportatge a la revista "Dimens Art", al voltant de tres obres de Pilar Bonacho, amb una entrevista d'aquesta i la seua pintura. Associació Difusora de les Arts. "Nuevas Dimensiones". València, gener de 2004.

LOZANO i BENAVENT, Míriam

Naix a Gavarda, 31 de maig de 1965, però es va criar a Antella. Estudia al col·legi la Xarquia I després el superior a IES Castelló de la Ribera.

Llicenciada en Belles Arts en la Facultat de València, a l'any 1990. Feu el doctorat en Belles Arts amb el professor José Saborit al voltant del fotògraf americà *Joe Piter Wilkin*.

En l'època d'estudiant realitza exposicions a cafès de València, decora bars i samarretes, practica la fotografia i realitza alguns dissenys de bijuteria.

En l'any 1984, guanya el primer premi del concurs literari de l'Ajuntament d'Antella, "*I Festers 1984*"; amb la narració "*La tempesta*".

La primera exposició individual, "*Pintures*", la feu a la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, on exposa un total de 20 quadres de format xicotet, amb temàtica religiosa, estava organitzada pel CECA I estigué del 27 de desembre de 1991 al 6 de gener de 1992. Participa en l'Exposició col·lectiva de pintors locals a la sala d'actes de l'Ajuntament d'Antella, organitzada pel CECA, del 12 al 15 de març de 1992.

Exposició "*Col·lectiva-92*", amb els pintors Aureli Domènech, Carmen Romero, Rogelio Sanz, I Soledad Toro, a la casa de cultura de L'Alcúdia, el 13 al 30 de novembre de 1992.

Exposició individual a la Casa de la Cultura d'Alberic, amb domini de temàtica taurina, del 28 de desembre de 1993 a 10 de gener de 1994.

A la galeria Rosa Santos de València, féu un projecte fotogràfic, *El espejo de Yesy*, on en una vintena de fotografies d'adolescents capta la quotidianitat de les seues vides, en unes imatges acuradament emmarcades, juga amb la llum i l'estètica per aconseguir el seu to de composició, exposades en espais com "El Purgatori I", "Purgatori II", "Café Negrito" i "Galeria Rosa Santos" de València. En l'any 2006, Míriam i Mira Bernabeu, donen continuïtat a la històrica galeria valenciana Visor fundada l'any 1982 per Pepe Benlloch, aleshores l'anomenen *Espavisor*, portant a cap un pro-

jecte compromès amb l'art, de contingut social, polític i feminista, donant visibilitat als nostres artistes, tant d'àmbit nacional com internacional. La galeria participa en les millors fires internacionals de l'art, com Art Basel (Basilea), Frieze (Londres) Armory (Nova York), Paris Foto, Zona Maco (Mèxic), Basel Miami, Arco Madrid, i moltes altres.

Aquesta galeria que tots dos dirigien, fou el primer espai d'art contemporani valencià, obtingué el premi d' *Art i Mecenatge de la Fundació la Caixa*, donada la seua coherència, rigor, i responsabilitat amb la divulgació de l'art; arrels d'aquest premi el món de l'art internacional començà a interressar-se per València.

Han rebut en Abierto Valencia el premi a la millor exposició en dues ocasions. També ha estat nomenada com una de les 50 galeries europees més interessants per a ser conegudes. En Art Basel ha estat considerada com una de les galeries més radicals dirigides per gent jove.

El projecte tingué una vida de 14 anys, ja que a finals de l'any 2019 tancaren la galeria.

En l'actualitat Míriam Lozano dirigeix, amb Maite Piera, l'espai MODOTTI, una escola d'imatge professional. <https://www.espa-ciomodotti.com/>

MICÓ i MARTORELL, Francesca

Naix a Antella, 29 d'abril de 1948, al carrer Pintor Abril, 1; en l'any 1952 la família decideix marxar a viure a Castelló de la Plana, allí passa la infantesa i l'adolescència, i estudia nocturn a l'institut femení fins el batxiller; després es forma en infermeria com a interna en l'Hospital Universitari La Fe de València, s'especialitza com matrona en la Facultat de la mateixa ciutat.

La seua vida laboral comença en l'any 1975, que fins 1980, exerceix d'infermera de cirurgia a l'Hospital General de Castelló; des d'aquest anys fins 2006 al mateix hospital exerceix de matrona en paritoris; i ja des de 2006 a 2013, de matrona d'atenció primària al Centre de Salut de Pintor Sorolla, també de Castelló, on es jubila als 65 anys.

En l'any 2003 falta sa mare Marieta, i li naix la necessitat de dibuixar per omplir el buit emocional que aquesta li deixa; aleshores comença la seua formació com pintora, allò que féu d'aquesta manera:

- De l'any 2004 a 2007 a l'Escola de Belles Arts i Oficis de Castelló, sota la tutela i professor Ramón Catalàn.
- De 2007 a 2013 al Taller de Pintura i Dibuix de l'Ajuntament de Benicàssim.
- En l'any 2014 al museu del Prado realitza un curs amb Alejandro Vergara (cap de conservació de pintura flamenca al Caserón del Retiro).
- En l'any 2017 torna altra vegada al museu del Prado, sota la direcció del pintor i escultor Juan Moreno Aguado.
- Per últim en l'any 2018 al Cercle de Belles Arts de Castelló estudia tècniques del barroc amb el pintor Armando Pons.

Autora de la litografia realitzada per a la celebració del 25 aniversari del Centre de Salut Pintor Sorolla de Castelló (2 de juny de 2010).

Pública la poesia "Antella transpunta", a la revista La Lloca núm. 5 de l'any 2009.

EXPOSICIONS:

- Exposició col·lectiva en l'Ajuntament Cincorres, en l'any 2004, també en aquest mateix any a la Fundació Caixa de Castelló.
- Exposició col·lectiva a l'Ateneu de Castelló, en l'any 2005 i 2006.
- Individual a la delegació de la Conselleria de Benestar Social, a Castelló de la Plana del 4 al 27 d'abril de 2006.
- Col·lectiva del 75 Aniversari dels Tomba tossals, al Centre Municipal de Cultura de Castelló de la Plana del 4 al 6 de maig de 2006.

- Col·lectiva al Centre Municipal de Cultura de Castelló de la Plana del 24 de novembre al 7 de desembre de 2006.
- Col·lectiva a l'Institut de la Dona de Castelló.
- Col·lectiva a l'Ateneu de Castelló en els anys 2008, 2009, 2010, 2011 i 2013.
- Col·lectiva d'Auto-retrats d'Artistes de l'Ateneu, al Centre Municipal de Cultura de Castelló de la Plana del 3 al 28 de juny de 2010.
- Individual, *Todo Cambia*, a la Direcció General de la Dona de Castelló de la Plana del 5 al 20 d'abril de 2011.
- Col·lectiva "ni diva ni invisible", a l'Arteblanco, àrea creativa, de Castelló de la Plana del 10 al 23 de maig de 2013.
- Col·lectiva al Centre Municipal Melchor Zapata de Benicàssim, del 8 al 17 de març de 2013.
- Individual, sota el títol de "L'angua" al Centre de Benestar Social de la Generalitat Valenciana en Castelló de la Plana, del 4 al 17 d'abril de 2006.
- Individual amb el títol de "Tot canvia" també al Centre de Benestar Social de la Generalitat Valenciana a Castelló, del 5 al 20 abril de 2011.

La seua obra està repartida en col·leccions particulars a Albacete, Alacant, Almassora, Almeria, Barcelona, Cincorres, Montbrió del Camp i Vila-reial, i en Centres Públics, l'Ajuntament de Benicàssim (despatx del secretari), Castelló de la Plana, com el C.S. Pintor Sorolla, H. Universitari, C.E. Jaume I, i l'església de Sant Agustí.

NOGUERA i ESCALERA, Anna

Naix a Antella el dia 18 de maig de 1987.

Els primers estudis els cursa al col·legi públic “La Xarquia” d’Antella, “La Devesa” de Carlet i l’institut “Josep de Ribera de Xàtiva.

En l’any 2004, comença a la Facultat de Belles Art de Sant Carles, de la Universitat Politècnica de València els estudis de Belles Arts, llicenciatura que obté en l’any 2010. Al llarg d’aquest temps

cursa un any a Atenes (Grècia) on perfecciona la tècnica dels gravats i mosaics.

Avui es troba realitzant un màster de producció artística, dins de l’especialitat del pensament contemporani i cultura visual; agafa referència plàstica dels pintors post impressionistes, i fa una pintura eclèctica fusionant l’expressionisme i l’última tendència dels post, en quan a pintura; referent a la gama cromàtica té una paleta de grisos cromats, fugint dels colors purs.

Fa també il·lustració basada més en la línia que en el color, tot dins de l’anomenada “nova objectivitat”, moviment germànic que té una entrada molt forta a Europa encapçalada per Grosz, i que persegueix temàtica de crítica social.

En l’any 2007, obtingué el tercer premi del cartell de la 12a Escola d’Estiu d’Alzira, a més a més d’haver realitzat il·lustracions als

programes de festes d’Antella i Càrcer, triatló Antella, la revista La Lloca, i a la revista internacional “Famous Fantastic Caprices” d’Atenes.

Fins ara ha fet exposicions a:

- Galeria Sala Taronja de València “Lugares comunes”, l’any 2006.
- Sala d’Exposicions de la Anotati Scholi Kalhon Texnom, d’Atenes “Famous Fantastic Caprices”, l’any 2009.
- Galeria Isabel de Villena de València, “Homo-Domo”, l’any 2010
- Ara mateix té exposada “Caos” a la sala d’exposicions de la Llar de Jubilats del seu poble natal.

**ORELLANA i MARTÍN,
Carmen**

Naix a Madrid el dia 15 de juny de 1958

Els seus pares procedien de la terra de les olives, Juan Maria de Sevilla i Ana de Málaga.

Als divuit anys ve a Antella, com a núvia de Salvador Vidal Perales (clarinetista), amb qui contrau matrimoni més endavant, el dia 21 de març de 1981, del qual tenen una filla anomenada Yanira

La seua professió és la d'empleada de banca, però el seu atractiu és la pintura, per això que de forma autodidacta segueix als pintors Soledad Ruiz, Antonio Tordesilla, Alejandro Carpintero, i algun altre més que no recorda. El riu

Xúquer i el poble d'Antella la impressionen tant, que a més de passar llargues estones a l'Assut també els pinta.

Ha participat a diverses exposicions i centres culturals a Madrid; I en l'any 2019 obtingué el segon premi en el IV, Certamen Nacional de Pintura Fidel Maria Puebla.

Il·lustra el llibre "*De la Vega, un pilotari*", de Joan F Herrero i Piquer, editat per CILIM.

